

TRGOVSKI LIST

Licejska knjižnica
Ljubljana.

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in administracija v Ljubljani, Gradiška 187, 12/1. — Dopolni se ne vračajo. — Številka pri čerkovnem uradu v Ljubljani 11.952. — Številka telefona 852. — Redna cena za štiri leta K 120, za pol leta K 95, za četrt leta K 50, mesečno K 20, za inozemstvo mesečno K 10 več. — Plača in tofi se v Ljubljani.

LETO IV.

LJUBLJANA, dne 2. septembra 1921.

ŠTEV. 91a.

Posebna izdaja Ljubljanskega Velikega semnja.

P. n. naročnikom!

Upravištvu prosi vse one naročnike, ki ne nameravajo sprejemati posebne izdaje o priliki »Ljubljanskega velikega semnja«, da to številko z obratno pošto vrnejo, ker se bo sicer pošiljala naprej. Cena številki je 2 K.

Izvoz živine.

Ko je na letošnje spomlad nastala v izvozu teša popolna stagnacija, preostala nam je kot glavni izvozni predmet živina. Največji del transportov je tedaj šel v Avstrijo in špejcelno na Dunaj in le manjši del v Nemčijo, odnosno v Italijo. Ker na Jeseenicah ni bil promet odprt in v postavljeni veterinarski postaji, se je glavni izvoz vršil preko Maribora. — Tedanja izvozna carina je favorizirala izvoz živine v zaklanem stanju, kar je ne samo nedvomno bolj ekonomično kot v živem stanju, marveč tudi iz razlogov podpiranja naše domače industrije priporočljivo. Dokler se je velike množine klalo doma, dobivale so usnarne lep del surovin za svoje obrate v tuzemstvu, pa tudi kemične tovarne kosti za predelavo v klej, kostno moko in gnojila. V tem oziru je izborna služila moderna in s hladilnimi napravami opremljena mariborska klavnica. Hladilnih in specialnih vagonov za izvoz mesa in mesnih izdelkov je celo dobo primanjkovalo in kar jih je bilo v Mariboru, Zapršiču in Ljubljani na razpolago, so bili last dunajskih in nemških zadrug in družb.

Ko se je v Avstriji režim mesnega gospodarstva spremenil in je Madžarska dovolila izvoz živine, se je situacija na Dunaju mahoma spremenila. Na eni strani padec avstrijske krone in madžarske konkurence, ki je bila obšutno cenejša kot mi, so povzročili, da smo dunajski trg takorekoč izgubili, ker ni nikomur več konveniralo, prodajati na Dunaj, kamor je mnoga desetletja poprej šel skoro cel naš izvoz.

Zato se je razvil tem živahnejši izvoz živine, posebno prašičev, preko Jeseenic v Nemčijo, ki absorbira ogromne množine deloma za lastno prehrano, deloma pa za izvoz v predelanem stanju na vzhod, posebno v Rusijo. Ugodnost zveze preko Jeseenic-Podrožice-Beljaka in Solnograda na Monakovo je ta, da je izmed vseh vpoštev prihajajočih zvez najkrajša (okrog 460 km) in da je prvovrstna ter od nobene druge strani ni obremenjena niti od avstro ali nemškoitalijanskega, niti od češkojadranskega prometa. Obenem je radi rastočega kurza lire postal izvoz v Italijo vedno bolj živahen in se je zadnje tedne razvil do takega obsega, da italijanske carinarnice ne morejo sproti odpremiti pošilk, ki jih prejemajo in je bila južna železnica že večkrat primorana za par dni nakladanje živine ustaviti, da se odpremiti na progi stoječi transporti. Konjunktura za izvoz v Italijo je bila kljub ogromnemu riziku izvoza žive živine izredno ugodna. Na naših sejnih so se takoj, ko je bila dvignjena v Italijo prepoved uvoza živine iz Jugoslavije, pojavili v nemalo ogorčenje naših živinskih trgovcev Italijani. Vrnili so se tudi v svoje stare izvozne torišče v Brežice, od koder so razpošiljali mešetarje po okolici in na bližnje Hrvaško po živino. Vsled nastale konkurence so dvignili cene živi živini, kljub temu pa je ostal glavni dobiček Italijanom in mešetarjem, namesto producentu. Vse to je moglo nastati le vsled neorganiziranosti in nepodjetnosti našega trgovstva.

Ogromna suša in pomanjkanje krme je bil povod, da se je vlada po dolgem obotavljanju vendarle odločila, znatno znižati izvozne carine za živo živino in s tem omogočiti izvoz živine za katero ni bilo dovolj krme doma. Tudi se je posrečilo našemu poljedelskemu ministru, da se je del vojne odškodnine v konjih, ki jo je imela dati Nemčija, takoj v inozemstvu prodal, ker bi bilo nezmislno,

da na eni strani živino v Nemčijo izvažamo in na drugi strani pa jo kot vojno odškodnino uvažamo.

Izvoz živine iz naše države je še neorganiziran. Glavna izvozna središča ležijo v Slavoniji, ki so od italijanske meje do 500 km oddaljena, od nemške pa tudi, ako bi tranzitirali transporti Madžarsko, kjer se je zadnji mesec promet otvoril, do 1000 km. Na vmesnih postajah ni skoro nikjer skrbjeno za dovoljno napajanje in krmljenje transportov, ki prihajajo brez spremstva in zadnje dni smo imeli priliko opazovati transporte telet, ki so bili v dezolantnem stanju. Pri živinskih transportih bi se moralo, specijelno ako nastanejo zastoji na železnici, kar se lahko dogodi vsak moment, vedno poskrbeti za to, da se transporte brez spremstva, ki se morajo deponirati, dovoljno oskrbuje. Škode, ki jih doživljamo pri sedanjih razmerah vsled izgube na teži, vsled odstotka živine, ki med potjo pogine, so tako znatne, da bi bilo potrebno, da merodajni faktorji proučijo te nedostatke in jih s primerno organizacijo odstranijo.

Potrebno pa je tudi, da se razvoju mesne industrije posveti čimvečjo pažnjo in posebno v Ljubljani, da se brez odlašanja reši klavnično vprašanje. Nova velika mesna industrija, ki se je osnovala na Vrhniki, ima neugodno lego, ker leži na končni postaji privatne lokalke, kar ji pri izvozu pri sedanjem stanju tarif podražuje transporte.

K vprašanju davčnih plačilnih nalogov!

Začasni zakon o proračunskih dvajstih letih za mesec junij do decembra 1921 (Uradni list, št. 90/240, z dne 2. avg. t. l.) vsebuje par važnih davčnih določb, ki silno ogrožajo interese davkoplačevalcev.

Člen 36, določa namreč, da se davčni plačilni nalogi (n. pr. za doho-

dnino, občno pridobnino itd.) vročajo strankam le v izrednih slučajih, t. j. ako gre za prvo odmero osebnih davkov.

Ta določba je na prvi pogled precej nedolžna, vendar pa vsebuje resne nevarnosti za davčne stranke.

Najprej si oglejmo, kak nadomestek smo dobili po zgoraj navedenem finančnem zakonu za odpravo davčnih plačilnih nalogov. Z drugimi besedami, kako zvedo od sedaj naprej davkoplačevalci, da jim je bil odmerjen davek in v kaki višini. Zadevna določba se glasi tako. Davčna oblastva objavljajo izvršeno odmero za posamezne vrste neposrednih (osebni!) davkov z javnim razglasom, opozarjajo davčne zavezance da lahko vpogledajo zadevni davčni odmerni izkaz pri pristojnem davčnem uradu v 15 dneh. Če določena davčna vrsta še ni odmerjena za vse davčne zavezance davčnega kraja, mora razglas obsegati imena zavezancev, ki jim davek še ni odmerjen. Ko pa se davek odmeri tudi tem, se naznani tudi njim z vnovično objavo, da je odmera izvršena.

Predpis davkov onim zavezancem, ki v 15 dneh po preteku roka za vpogled davčne odmere ne vložijo pritožbe pri davčnem oblastvu prve stopnje, postane veljaven, če tudi se davčnim zavezancem ne vroče posebni davčni plačilni nalogi.

Prekoračitev tega roka se sme upravičiti samo v primerih § 286. Zakona o osebnih davkih. (Torej le v slučajih, ko je vpostavitve vprejšnje stanje takozvane »restitutio in integrum« možna.)

Plačilni nalogi v dosednji obliki se vračajo samo podjetjem, ki so zavezana posebni pridobnini in onim davčnim zavezancem, katerim pristojno oblastvo prvič odmerja splošno pridobnino, rentni davek ali dohodnino. V tesni zvezi s temi določbami je še skrajšava rokov za pritožbe in prizive. Rok 30 dni (v § 1. zakona z dne 19. 3. 1876, drž. zak. št. 28) je po novem finančnem zakonu skrajšan na 15 dni.

Razvoj železniškega omrežja v Sloveniji.

(Po uradnih virih sestavil
I. Mohorič.)

I. Nedolgo po ljubljanskem kongresu so prvi praktični poskusi stavbe železnice na kontinentu vzbudili med tržaškimi trgovskimi krogi živo zanimanje za nov tehnični izum in spontano se je pridružila misel zvezati preko južnih iztočnikov Alp glavno mesto monarhije s pristaniščem. Konkreten uspeh teh tendenc je bil, da se je kmalu po dovršitvi Stockton-Darlingtonske proge ustanovil v Trstu železniški komite, večinoma iz krogov trgovskega patricijata, ki si je staval programi študirati in propagirati to osnovno idejo prometne politike alpskih provinc. Ko se je 1836. leta ustanovil Lloyd in ko je vijak zmagovalno reformiral celo morskoplovbo, je postajala železniška zveza do Milana v Italijo in na Dunaj k Donavi vedno nujnejša, neizogibnejša zahteva. Lloydov predsednik pl. Bruck se je zavzemal z vsem vplivom

za zvezo, vendar se načrt ni mogel razviti dalje iz prvotnega štadija iniciativ. Ideja je bila v začetnih fazah železnične tehnike radi neugodnosti teraina naravnost drzna in je trajalo od prvih iniciativ dva desetletja, da se je projekt konkretno razvil. Jug je ostal neaktiven po prvih iniciativah in nova, reelnejša smer tendenc za železniško zvezo je izšla s severa, iz Dunaja in prodirala polagoma k morju.

Južna meja je z Avstrijo po rekonstrukcijah dunajskega kongresa 1815. l. spojevala celo Benečijo in Lombardijo. Ugodnost prometno-zemljepisne lege našega ozemlja je bila, da tvorimo kljub neprikladnim smerem razvodnic in tehničnih težkoč prehodov med posameznimi dolinami — prehodno pasmo z podonavskega porečja ob robu iztočnikov vzhodnih Alp k najglobejmu zalivu Jadranskega morja, v kontinent. Preko naših dežel je toraj marala iti smer prometne aorte takozvanih avstrijskih dednih provinc.

Bila je podeljena še, cela vrsta posebnih privilegijev, za stavbo Linško-Budjeviške zveze, ki se je kon-

stituirala kot prva c. kr. železniška družba in bila dovršena v letih 1825 do 1832 kot konjska železnica, za progo Praga-Louny, za črto Linz-Gmund in za prvo parostrojno železnico, Cesar Ferdinandovo severno železnico, otvoreno leta 1837 do 1839, ko je bil storjen komaj prvi korak k uresničitvi zveze na jug, k morju, in to kot malopomembne delne lokalke z Dunaja do vzhodja Alp.

Z odlokom z dne 29. decembra 1837 je podelilo nižjeavstrijsko deželno predsedništvo c. kr. privilegiraniemu veletržcu Jur. Simonu pl. Sina na podlagi najvišjega odloka pravico za stavbo proge Dunaj-Dunajsko Novomesto—Gloggnitz z izrecno pripombo, »da si država pridržuje tudi drugim privatnim osebam podeliti enako ali podobno koncesijo ali pa zidati državno železnico, ako bi imelo priti k stavbi železnice, ki bi vezala Dunaj s Trstom«. Tako se je končno pričelo graditi zajedno z Raabsko in Ödinburško progo prvi del pozneseje južne železnice.

Glede smeri in stavbe novih prog in železniških projektov ni bilo do tedaj še nobene upravne enotne

norme in v tipičnih specialnih privilegijih se večinoma ponavljajo stalne formule, predvsem dovolitev tarifne samouprave, razlastnjalna pravica v enakem obsegu kakor za javne ceste, izključnost nasproti konkurenčnim podjetjem in klauzula, ki omejuje trajanje privilegija na dobo 50 let, po preteku katerih podjetnik prosto razpolaga z realnimi in mobilnimi lastninami in lahko začne pogajanja glede državnega ali privatnega odkupa proge, eventualno sam poprosi za obnovitev privilegija, »ki bi se v slučaju, da se podjetje izkaže za koristno, tudi podelilo«. Ker je še vedno obstojal star poštni regal, bi se imela pravica za osebni prevoz posebej podeliti, toda prakticirala ga je že prva železniška zveza brez izrecnega dovoljenja.

(Dalje prihodnjije.)

Dr. J. Grunzel: System der Verkehrs-politik. Leipzig 1908.

(1) Odlok št. 188 v železniškem muzeju na Dunaju.

Brät: Eisenbahnen (geschichtlich und statistisch) v Mischler-Übrich's Oesterreichisches Staatswörterbuch I. zv.

To so nove zakonske določbe, katere hočemo obravnavati v našem članku.

Da si moremo predložiti dalekosežnost in posledice odprave davčnih plačilnih nalogov, si moramo ogledati tudi še, kako se bo vršil vpogled.

Prvih 15 dni pričetkom vsakega koledarskega četrtletja (t. j. od 1. do 15. januarja, od 1. do 15. aprila, od 1. do 15. julija in od 1. do 15. oktobra vsacega leta) se bodo razgrnili pri davčnih uradih v vpogled odmerni izkazi za vse one davčne odmere, ki so se izvršile v pretečenem četrtletju.

Razgrnitev se bo javno razglasila po občinah na običajni način. V razglasu bo navedeno, kateri davki so odmerjeni in komu še ni davek odmerjen. Slednje radi tega, da si dotičniki prihranijo pot do davčnih uradov.

Vsaka davčna stranka bo imela pravico vpogledati le one odmere, ki zadevajo njeno osebo odnosno one stranke, za katere je pooblaščen.

Že ta splošni pregled nam poda sliko, kako silno se je poslabšal položaj davčnih strank z odpravo davčnih plačilnih nalogov.

Doslej je davčni zavezanec mirno čakal, da se mu je dostavil davčni plačilni nalog. Odslej bode moral tekati za davčnimi odmerami!

Ker se odmerja skoro vsakemu davkoplačevalcu redno po več vrst osebnih neposrednih davkov (kakor n. pr. obrtni davek, dohodnina, plačarina, rentni davek itd.), je očitno, da bode vsaka davčna stranka skoro vsako koledarsko četrtletje morala iti na davčni urad radi vpogleda v odmerne izkaze.

V interesu stranke je sedaj, da vpogled čim preje odpravi. Čim pozneje se namreč izvede vpogled, tem manje dni ima za izpeljavo priziva zoper odmero davkov. Komur se posreči, da vpogleda že takoj prvi dan t. j. n. pr. 1. aprila odmerni izkaz, ta ima nekako 30 dni časa, da izvede pritožbo. Kdor pa vpogleda zadnji dan, t. j. 15. aprila ima le 15 dni prizivnega roka, ker prizivni roki potekajo za izvršene in razgrnjene davčne odmere že s 30. januarjem, 30. aprilom, 30. julijem in 30. oktobrom vsacega leta.

Naravno je torej, da bode prve dni vsacega četrtletja pri davčnih uradih velik naval.

Mi dvomimo ali bode vpogled tako lahko izvedljiv, kakor to domneva finančna uprava.

Komunike finančne uprave, katerega so objavili naši časopisi, pravi namreč tole.

Sedaj za Slovenijo uveljavljeni način razgrnitve odmerne izkazov je bil v nekaterih pokrajinah naše kraljevine že dosedaj običajen in se je udomačil brez vsakih težav. Upati je, da se udomači čimprej tudi Sloveniji.

Komunike sicer ne omenja, kje je bil doslej ta način objave davčnih odmer dosedaj v veljavi. V onih delih, kjer velja zakon o osebnih davkih iz leta 1896, gotovo ne! Ako je bila ta objava odmer možna, v drugih pokrajinah, ne smemo še iz tega sklepati, da je možna, t. j. brez neznosnih žrtev za davčne stranke, tudi v ostalih delih, posebno pa v Sloveniji.

Predvsem je vpoštevati, da je število davčnih strank in davčnih odmer posebno v Sloveniji zelo veliko. Saj cenimo n. pr. da znaša število samo dohodninskih zavezanih davčnih strank v Ljubljani nad 15.000. Število drugih davčnih odmer, ki je za Ljubljano tudi ogromno, niti ne vpoštevamo pri tem! Oglejmo si, kako se bo sedaj vršil vpogled odmerne izkazov v Ljubljani. Predvsem je konstatirati, da se doslej dohodninska odmera ni popreje javila, dokler se ni odmerila dohodnina za vse davčne cenzite. Domnevamo, da pri tem ostane v bodoče. Ako sedaj pride objava, da se je dohodnina za davčno leto 1921 odmerila za one davčne stranke, ki so bivele dne 1. 1. 1921 v Ljubljani, je pričakovati, da bode pretežna večina davč. zavezancev takoj prve dni dotičnega četrtletja pohitela v davčni urad. Ker gre za odmero več tisoč slučajev dohodnine, je naravno, da bode naenkrat po par tisoč davčnih zavezancev pri davčnem uradu. Ljudje se bodo drenjali po sobah hodnikih in po cestah. Naval bo vsekako velik, ker bode vsacega davkoplačevalca tudi že radovednost oziroma negotovost s'lila, da čim preje izve rezultat

njegove davčne odmere. Nakupičenje večje množice, ki bode nestrpno čakala na vpogled, gotovo ne bo rodila dobrih uspehov. In čakati bode treba precej dolgo! Saj nam je računati, da se bo rabilo za vsak posamezen slučaj vpogleda vsaj povprečno po eno ali dve minuti. Na vrsto pride torej pri enem odmernem izkazu na uro po do 60 cenzitov. Res je možen tudi kak drug način razgrnitve odmerne izkazov, ki omogoča vpogled tudi večjemu številu davčnih strank. Vendar so tu gotovi momenti (omejenost lokalov, število uradnikov itd.), ki dovoljujejo le gotov maksimum možnih vpogledov.

Po našem mnenju ni izključeno, da bodo morali posamezni cenziti priti po večkrat, t. j. skozi 2 ali še več dni na davčni urad, da pridejo na vrsto! Izgube časa za privatne stranke je tu! Kdo bo to zgubo povrnil?

Računati je pa še z duševnim razpoloženjem. Visoke obdatbe, preobdatbe in nerazmerna odmera v primeru z drugimi davčnimi zavezanci je možna. Slišale se bodo kritike! Drugih izrazov ne uporabljamo. Vse to se bo godilo v javnih lokalih!

Ali si moremo predstavljati kaj hujšega?

Omenjali bi še lahko marsikaj! Vendar nočemo tega storiti, ker ne maramo, da bi se nas smatralo za pesimiste?

Splošno mnenje je, in to ne samo naše mnenje, ampak cele javnosti, da odprava dostave davčnih plačilnih nalogov ni bila potrebna.

Finančna uprava je s tem naprtila davkoplačevalcem pretežke žrtve. Ta bremena so prevelika in ne odgovarjajo niti daleko čim olajšavam, katere navaja oficijozni komunike. t. j. pospešitev poslovanja davčnih oblastev.

Odmere davkov so tako visoke in davčna bremena tako težke in ogromna, da zaslužijo davčne stranke pač nekoliko večje obzirnosti, kakor jo pa izkazuje s takimi odredbami finančna uprava. Upamo, da bodo naše stanovske in gospodarske organizacije jednotno in smotreno nastopile, da se vpostavi poprejšnje stanje.

Odpravo plačilnih nalogov je pa obravnavati tudi še s tega stališča, da znaša prizivni rok le še 15 dni, računši z dnem, ki sledi zadnjemu dnevu vpoglednega roka.

Doslej je znašal prizivni rok vendar le 30 dni. Vsakdo ve, da tudi 30 dni za izpeljavo davčnega priziva ni preveliko. Splošno priznано je, da je najtežje sestavljati davčne prizive. Radi tega se je opetovano dogodilo, da so se vlagale prošnje za podaljšanje prizivnega roka, kakor je to dovoljeval doslej zakon z dne 13. 3. 1876, drž. zak. št. 28.

Od sedaj naprej se 15 dnevni prizivni rok ne da več podaljšati. Le v slučajih § 286. zak. o oseb. davkih je možna še vpostavitve v prejšnje stanje. Kdor proučava ta § uvidi že na prvi pogled, da so to le izjemni slučajji (zakasnelost radi elementarnih nezgod in sličnih ovir), ko je restitutio in integrum možna.

Z drugimi besedami, davčni zavezanec ima le 15 dni prizivnega roka in pa one dni, katere je še pridobil s pospešitvijo vpogleda.

Tudi ta omejitev prizivne možnosti ni po našem mnenju na svojem mestu! Računati nam je, da vsaka stranka itak zgubi par dni s tem, da se umiri, da si pripravi prizivna sredstva in da izvede priziv. Res je, da stranka lahko vloži prošnjo za naznanilo odmerne podlage in da to prošnjo prekine, dokler se ne dostavi odgovor, potek prizivnega roka. A dobre te zakonite določbe so le navidezne in le delne. Dokler nimam podrobne podlage glede davčne odmere, itak ne morem niti zbirati protidokazov, niti prizivnih podatkov in sredstev in torej tudi ne sestaviti priziva.

Z odpravo davčnih plačilnih nalogov in z odpravo tridesetdnevnega prizivnega roka v davčnih zadevah se je pretežko obremenilo davčne stranke. Žrtve so prevelike. Davčnim strankam se s temi določbami onemogočuje vsako uspešno prizivanje. V interesu finančne uprave je, da vpostavi glede tega vprašanja poprejšnje stanje. Saj je tudi ona na tem interesirana, da se priredba vrši pravilno in strogo objektivno z so-

delovanjem strank. Ako se pa delajo take ovire, je sodelovanje davčnih zavezancev v splošnem onemogočeno! Onemogočeno je pa to posebno v onem štadiju, ko gre za popravo eventualnih davčnih pogrškov.

Finančna uprava želi poenostavljenje dosedanjih zakonitih določil, da se more pospešiti odmere davkov. Mi nimamo ničesar proti poenostavljenju, a naj se izvede interno, ne v breme davčnih strank.

Med dvema stoloma.

Ministrstvo saobračaja je z dnem 1. aprila t. l. pristalo na vsebino bernskega dogovora z dne 14. oktobra 1890 (mednarodni dogovor). Sklenilo je z državami Italijo, Čehoslovaško in Avstrijo, prevažati robo po pravilih imenovanega dogovora. Po § 10. tega dogovora ima železnica nemajno pravico nastopati pri carinarnicah kot deklarant, ako odpošiljatelj ni v tovrstnem listu drugače ukrenil. Carinska uprava pa prav sedaj, ko je ta pravilnik stopil v veljavo, tem trdovratnejše železnici zabranjuje izvrševati zaimčeno ji pravico.

Sklicuje se seveda pri tem, ves promet zavirajočem poslovanju, na carinski zakon.

Ministrstvo saobračaja je privolilo v bernski dogovor in ni pomislilo, da je potrebno prej prilagoditi domači carinski zakon za izvršljivost dogovora. Italija, Avstrija in Čehoslovaška imajo v svojih carinskih zakonih ustvarjene pogoje, ki dopuščajo dogovor izvrševati kakor je zamišljen. Pri nas pa zamore mednarodni železniški dogovor tudi domačemu zakonu nasprotovati. Toda ne čudimo se temu, kajti odnošaj, ki obstoji v označenem nasprotstvu med saobračajno in carinsko upravo, je tradicionalen, obstojal je že v prejšnji Srbiji, zakaj transportna uredba za srbske železnice je že od časa svojega postanka (1908) vedno nasprotovala carinskemu zakonu (1904). Ta okolnost gotovo svedoči, da potreba soglasanja predpisov in zakona ni obstojala. »Uredba«, ki je samo prestava našega pravilnika, je sicer eksistirala, bila predmet železniških arhivov, izvrševala se pa gotovo ni, v kolikor je nasprotovala carinskemu zakonu. Uredba je prestava našega starejšega pravilnika, vsled česar njen § 57 odgovarja popolnoma našemu § 65 sedaj veljavnega pravilnika; v izvrševanju carinskega zakona že toroj Srbija ni svoje uredbe za železnice upoštevala, kakor tudi našega sedanega pravilnika ne upošteva. Saobračaj je imel »Uredbo«, ki je ni bilo treba uvaževati in saobračaj ima sedaj žel. dr. pravilnik iste vsebine, ki je pa za carinsko upravo brez pomena. Vrh tega ima saobračaj še od 1. aprila 1921 naprej bernski dogovor, ki je z ozirom na carinski zakon istotako neizvršljiv, ker zakonu nasprotuje. Prizna namreč železnico deklarantom, česar zakon ne dopušča. Tako ministrstvo saobračaja odira odpošiljatelje drugih držav in svoje ter postaja brezpomembno; njegovi ukrepi niso izvršljivi, ker nasprotujejo domačemu zakonu.

Za izvrševanje obratnega pravilnika (§ 65) in bernskega dogovora (§ 10) mora železnica najeti priznane deklarante, jih posameznim carinarnicam priglasiti kot upravičence, da carinjenje izzovejo in pregledu robe prisostvujejo, kajti železnici po zakonu to ni dovoljeno. V tem primeru bi vsem transportantom svetovali, da plačilo »priznanih deklarantov« železnici odklonijo povrniti, sklicevaje se na obratni pravilnik in mednarodni dogovor, po katerih je vendar zavezana železnica to izvršiti, kar po zakonu le »priznani« smejo izvrševati. Na ta način bi gotovo zadeva tega nesoglasja prišla pred sodišče ter odkrila nevzdržljivost nasprotstva.

Znan nam je primer, da je »priznani« samo za podpis ene edine deklaracije, brez vsake lastne odgovornosti, zahteval 400 dinarjev. Njegov podpis je imel samo ta pomen, da je carinarnica sprejela deklaracijo. Podpis železnice velja samo po obratnem pravilniku in bernskem dogovoru, ne

pa po zakonu. Želeli bi, da bi odklonitev takega plačila izzvala pri sodišču načelno rešitev ter okrila naš žalosten »zakoniti rad«.

Carinski zakon pa ni samo v nesoglasju z železniškimi pravilnikoma, ki sta oba od ministrstva saobračaja veljavnim proglašena, carinski zakon je tudi v nasprotju s »carinsko-železniškim postupkom«, ki ga je ministrstvo financ oziroma generalna direkcija carine že čisto železniciam v izvrševanje priporočala.

Te je seveda najgorostajnejše, da glavni izvrševalec carinskega zakona v iski sapi uveljavlja pri izvrševanju zakona določila, ki v treh členih, v 12., 16. in 24. baš to dopušča, kar zakon prepoveduje. V členu 12. imenovanega postopka je železnica pri izvozu in uvozu priznana deklarantom, kadar pri carinarnicah nastopa v imenu tretjih »lica«, kljub temu pa osebno po Sloveniji potuje od carinarnice do carinarnice inšpektor gen. dir. carine ter oznanja, da železnica nima »prava« deklarirati robo, ki jo vozi, »pravo« imajo samo priznani deklaranti. Ne oziraje se na to, da si pravice deklariranja čisto ne stečejo na vzoren način, lahko njih inšpektor-skemu agentu povemo, da carinsko-železniškega postopka ne pozna, čisto gotovo pa ne razume.

V pravici deklariranja pri carinarnicah se razločujemo od Belgije, Nemčije, Avstrije, Čehoslovaške, Italije in predvsem od Francije. V vseh državah ima železnica pravice deklarantov.

To, kar je pri nas pravilo, podraževalen faktor priznanih deklarantov, se drugod samo še trpi, ustrezaje željam posameznih transportantov; praviloma izvršujejo ta posel povsod železnice, ker so njene tozadevne tarife najnižje in potrebni kontroli povržene.

Transportna uredba za srpske železnice, naša oba pravilnika in postopak, ki so vsi mlajše naklade, odgovarjajo potrebam trgovcev in obrtnikov in očitno prirejeni neodvisno od zakona, kajti ta ne pozna nikakih koncesij. Samo »lastnik« robe, torej odpošiljatelj, nikdar naslovljenec, ima pravico deklarirati. Prav ta zakon se pa na pošti drugače izvršuje. Pošta odpravlja vse carinske pošiljke brez »lastnika« in brez »priznanega«, vsled česar upamo, da se prigodom pretresa carinskega zakona doseže isti uspeh tudi za železnico.

Priznani deklaranti naj pri carinjenju posredujejo, kadar lastnik robe (odpošiljatelj ali naslovljenec) to zahteva, v vseh drugih primerih pa naj glasom sedaj veljavnih obratnih pravilnikov izvršuje železnica posel priznanega deklaranta.

Zastran izvrševanja tega, pa naj bodo vsaj veljavni predpisi soglasni, kar je pri tako velikih aparatih, kakor sta saobračaj in carina, pač najpohlevnejša zahteva.

Važnost vzorčnega Vel. selma.

Da se dvigne industrija in obrt, pa tudi trgovina kot posredovalka razpečevanja izdelkov industrije in obrti, je treba privabiti kupce. Kupcu je treba kolikor mogoče nazorno pokazati, kaj vse premoremo in kaj si vse lahko izbere. Kdor si želi nabaviti blaga, ga bo veliko prej kupil tam, kjer je izbira in kjer najde vse, kar potrebuje. Kupcu je treba ponuditi vse, kar potrebuje, pa tudi mnogo, kar bi lahko potreboval. Dostikrat se kupi blago, ki se najde lepo razstavljeno, ne da bi kupec prej vedel, da ga sploh potrebuje. Kdor si namerava nabaviti blago, se mora mnogo informirati, kje se dobi, kako je in koliko stane. To je izrednega pomena pri velikih množinah, kjer gre malenkostna razlika v ceni takoj v tisoče kron. Marsikdo bi rad kupil, pa se uplaši truda, ki ga ima z iskanjem vira, kar je spojeno z veliko zamudo časa, naporom in pa tudi stroški. Ako pa kupec ve, kam se ima obrniti, da dobi vse, kar potrebuje, na enem mestu, lepo razdeljeno po strokah, v veliki izbiri in ako vidi, katere vrste blaga se proizvajajo in uporablja, potem ne

bo mnogo premišljati, kam se mu je obrniti, da dobi vire, ampak šel bo na veliki semenj, si bo ogledal vse razstavljene proizvode in si bo izbral, kar mu ugaia in konvenira in sklenil bo kupčijo.

Ta psihološki moment v trgovini upoštevajo veliki narodi že dolgo. — Povsod se prirejajo periodični vzorčni veliki semnji, kjer producenti in posredovalci razstavljajo svoje blago in na podlagi razstavljenih vzorcev sklepajo kupčije. Tak veliki semenj je shajališče kupcev in prodajalcev ne samo dotične pokrajine ali države, ampak tudi drugih krajev in ima zaradi tega navadno mednarodni pomen. Veliko nemško mesto Lipsko ne bi nikoli doseglo one višine v trgovinskem oziru, kakor jo ima dandanes. Mesto Liberce na Češkem je postalo središče industrije in trgovine na severnem Češkem v prvi vrsti valed prirejanja letnih vzorčnih velikih semnjov, ali kakor jim pravi Nemec, »Mustermesse«. Isto je s Frankfurtem, Hamburgom, v Italiji s Padovo itd. Naši bratje Čehi so kaj kmalu spoznali važnost in pomen takih stalnih prireditvev. Že lani, torej komaj poldrugo leto po zadobitvi samostojnosti in ujediničenju vseh Čehoslovakov, so priredili prvi vzorčni veliki semenj v Pragi, kateremu je letos spomladi sledil drug. Letošnjo jesen pa so priredili tretjega.

Čehi nameravajo prirediti vzorčne velike semnje vsako leto, po možnosti po dvakrat, spomladi in v jeseni.

Kakega pomena za narodno gospodarstvo in za razvoj industrije, obrti in trgovine je vzorčni veliki semenj, zlasti ako se prireja stalno, bo vsakomur jasno. Vsak producent ve, kje mu je razstaviti blago, da ga vidi mnogo občanstva. On ve dobro, da bo prireditvev posetilo zelo veliko število interesentov iz tu- in inozemstva, ki si bodo dobro ogledali vse vzorce in si potem naročili blago, ki se ima v dogovorjenem času izročiti. Kupci in poslušniki se na tem kraju stalno shajajo, sklepajo se kupčije in obnove se trgovske vozi. Sejmski urad izda katalog vseh razstavnikov z natančno uavvedbo vseh proizvodov, s sedežem in imenom producenta itd. Katalogi so tiskani v več jezikih. Posetnik velikega semnja bo vzel katalog seboj in ga bo hranil, ker ima v slučaju, da si namerava naročiti blago, naslove pri rokah.

Veliki semenj je še z drugega stališča zelo važna prireditve: s stališča konkurence. Koliko truda stane sedaj producenta, industrijca ali obrtnika, ki polaga važnost na to, da je njegova trdka realna, da se informira o produktivni zmoglosti svojih konkurentov, o kakovosti in množini njihovih proizvodov in o njihovih cenah. Izgublja mnogo časa in tudi mnogo denarja. Na vzorčnem velikem semnju pa so zastopane gotovo vse važnejše stroke, vel večji industrijci, obrtniki in trgovci. Tu ima vsakdo priliko, da se na licu mesta prepriča o stanju konkurence. Na ta način si lahko vsak razstavnik uredi svoje nadaljnje potovanje. Letni vzorčni veliki semenj je torej nekak periodični pregled zmoglosti in solidnosti konkurence in valed tega tudi v veliki meri in hitreje uravnava prevelike razlike v cenah.

V interesu vsakega našega trgovca, vsakega industrijca in tudi vsakega obrtnika je, da seznanijo svoje blago z velikim svetom, da postane na ta način trdka znana in gotovo tudi upoštevana. Izdatki, ki jih ima z udeležbo vse mu bodo bogato poplačali.

Ljubljanski Veliki Semenj.

Udeležba ministrstva na ljubljanskem velikem semnju. Na seji ministrskega sveta, ki se je vršila dne 30. t. m. je bilo sklenjeno, da se velikega semnja v Ljubljani, v zastopstvu vlade, udeleže ministri dr. Kukevec, dr. Krizman in dr. Spaho z delegatom vojnega ministra.

Protectorat Ljubljanskega velikega semnja je prevzel g. minister trgovine in industrije dr. Mehmed Spaho, ki pride v spremstvu strokovnih načelnikov ministerstev osebno k otvoritvi.

Poslovni čas na sejmišču. Sejmišče

bo odprto od 8. do 18. ure. Do pol 20. ure bo moralo biti končano vse čiščenje in bodo tudi razstavitelji morali do takrat zapustiti paviljone. Vsi lokali bodo čez noč strogo zastraženi. Razstavitelji, ki razstavijo na prostem ali pred paviljoni, bodo mogli pustiti blago na svojih mestih.

Vstopnica na sejmišče. Urad »Ljubljanskega velikega semnja« ponovno opozarja cenjeno občinstvo, da bo stala vstopnica za enkratni poset sejmišča brez prekinjenja 5 dinarjev (20 kron). Če permanentna vstopnica, ki stane 100 kron in je zvezana za izvenljubljanske posetnike z raznimi drugimi ugodnostmi, upravičuje k večkratnemu posetu sejmišča vse dneve »Ljubljanskega semnja«.

Kajenje v paviljoni. Opozarjajo se vsi posetniki sejmišča, tako razstavitelji, njihovi uslužbeni in delavci, kakor vsa ostala publika, da je v posameznih paviljoni najstrožje prepovedano kajenje. Ker je ta prepoved eminentne važnosti za varnost sejmišča in neupoštevanje te prepovedi zvezano z občutno kaznijo, se naprošajo vsi posetniki, da se te prepovedi striktno držijo.

Fotografiranje na sejmišču. Vzako fotografiranje na sejmišču je brez odobrenja urada »Ljubljanskega velikega semnja« prepovedano. Kdor bi želel slike paviljonov, posameznih razstavnih lokalov, posameznih predmetov ali cellega sejmišča, naj se obrne na sejmski urad.

Zastraženo sejmišče. V svrhu varnosti sejmišča se nahaja v desnem paviljonu pri vходу vse sejmske dneve policijska straža, sestojeca iz enega nadzornika in 6 stražnikov. Razen te straže bo poslovala na sejmišču pomnožena državna civilna straža. Poleg državnih stražnikov pa ima tudi sejmski urad lastne varnostne organe, ki se bodo nahajali noč in dan na sejmišču.

Posebni vlak za ljubljanski velesejem. V soboto je prispela v Beograd deputacija iz Ljubljane, obstojeca iz gg. predsednika zveze industrijcev, Dragolina Hribarja, ravnatelja trgovske akademije dr. Böhma in tajnika trgovske in obrtniške zbornice Mohoriča, da sporazumno z ministrstvom za trgovino in industrijo in z ministrstvom saobračaja dovršijo zadnje priprave za ljubljanski velesejem. Ministrstvo saobračaja bo dalo udeležnikom in obiskovalcem sejma na razpolago poseben vlak, ki bo vozil iz Beograda do Ljubljane in zopet nazaj.

Zavarovanje blaga. Interesente semnja opozarjamo, da je prevzela tukajšnja zavarovalna družba »Croatia« vodstvo zavarovanja »Ljubljanskega velikega semnja« ter se tvrdke, ki bodo razstavljale blago, opozarjajo na to, da sprejemajo ljubljanske zavarovalne družbe tudi zavarovanje transporta blaga. Blagohotne prijave naj se pošljejo direktno zavarovalnici »Croatia«, Stari trg 11.

Uljudna prošnja na gg. trgovce in obrtnike v Ljubljani. Ker primanjkuje stanovanjskemu uradu ljubljanskega velesemnja še mnogo sob, oziroma postelj, in pogrešamo v izkazu stanodajalcev marsikatero stranko, ki bi, akoravno ne lahko, pa vsaj pri nekoliko dobri volji oddala zasilno prenočišče, apeliramo v prvi vrsti na gg. trgovce in obrtnike, da priskočijo na pomoč. Prepričani smo in priznavamo, da se je večina zavzela vzeti pod streho svoje sorodnike in znanke, ker pa ne bodo ti obiskovalci ostali v Ljubljani ves čas velesemnja, prosimo uljudno in nujno, da se naznani prenočišča, ki bodo prosta, stanovanjskemu uradu, pred prihodom, oz. po odhodu sorodnikov ali znancev. Računati se mora z vsako posteljo, ki je prosta, če tudi posamezne dni. Prijave sprejema centralni stanovanjski urad velesemnja, ki posluje v pisarni Tourist office (Dunajska cesta 18) od 8. jutraj do 6. zvečer.

Reklama za veliki ljubljanski vzorčni semenj pri ljubljanskih trdkah še vedno ni taka, kakor jo važnost in velikost sejmske prireditve zahtevata. — Radi tega prosimo, da vsi trgovci, obrtniki in industrijci nalepijo povsod na vseh vidnih, razpoložljivih mestih svojih lokalov male sejmske plakate, ki so jih od propagandnega oddeska prejeli. Obenem jih opozarjamo, da opremijo svoje lokale in izložbe kar najbolj skrbno. Dokazati morajo, da se vsi gospodarski krogi Ljubljane v največji meri

zanimajo za sejmsko prireditev. S tem bodo sami za sebe napravili najboljšo reklamo pri številnih srbskih in hrvatskih gostih in inozemskih posetnikih ljubljanskega semnja.

Izvoz in uvoz.

Prepoved izvoza gradbenega lesa na prago. Ekonomsko-finančni komite je sklenil, da se razen železniških prago ne sme izvažati v obče gradbeni material, ki odgovarja po preseku železniškemu pragu. To velja zlasti za oni les, ki je dvakrat do trikrat širji in daljši ter ki bi se po izvozu mogel z lahkoto predelati v prago.

Izvoz sene in slame iz Rumunije prepovedan. Izvoz navedenih predmetov ki je bil z dne 9. julija dovoljen, je z dne 10. t. m. zopet ukinjen.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Reforma monopolske takse na vžgalice. Iz Beograda poročajo: Monopolske takse na vžgalice. Načelo produkcijskega monopola je odklonjeno in bo produkcijski monopol tudi v Srbiji odpravljen. Monopolska taksa se v bodoče ne bo več odmerjala po težini, temveč po številu vžgalic. Ta taksa naj bi v bodoče znašala za male žepne škatljice do 55 vžgalic po 12 in pol para za škatljico, za normalne (švedske) škatlje do 60 vžgalic po 10 para, za vžgalice, ki se vžgajo na raznih predmetih, po 15 para za škatljo s 100 vžgalicami, za običajne žveplenke v škatljah z 120 šibicami po 15 para. Etikete na škatljah bodo morale biti odobrene od monopolske uprave in smejo imeti besedilo samo v narodnem jeziku. Sklep monopolske uprave mora odobriti še finančni minister.

Nemško-italijanska začasna gospodarska pogodba. V Berlinu je bila 28. avgusta t. l. popoldne podpisana v ministrstvu zunanjih del začasna gospodarska pogodba z Italijo.

Boj za gospodarske koncesije v Albaniji. V Tirani se vodi že delj časa ogorčena borba za ekonomske koncesije v Albaniji, pri čemur igra glavno vlogo Italija. Angleškemu konzulu se je namreč posrečilo izposlovati, da se odstopi monopol tobaka neki angleški družbi, kar je albanska vlada pod pritiskom odobrila. Italijanski predstavnik Caroli pa sedaj z vsemi silami poskuša, da prepreči izdajo te koncesije.

Prvi vzhodni semenj se bo vršil med 25. septembrom in 5. oktobrom v Lwovu. Ker bo ta semenj za poljsko trgovino in industrijo velike važnosti, ga bosta vlada in mestna občina v vsakem oziru podpirale.

Industrija.

Novo tovarniško podjetje »Tribuna« tovarna dvokoles in otroških vozičkov, F. Batjel, Ljubljana, Karlovska cesta 4 (trgovina Stari trg št. 28), edin te stroke v Jugoslaviji, je prišel s polnim ou- ratom. Tovarna je opremljena z najmodernejšimi stroji in tehničnimi pripomočki za najnatančnejšo izdelavo. Ima posebne oddelke za emažiranje z ognjem, brusilnico, pobakrenje in poniklanje. V obratu so zaposlene prvovrstne strokovno izvežbane delavne moči. — Sprejme se v polno popravilo dvokolesa, otroške vozičke, živalne, kakor tudi vse v mehanično stroko spadajoče stroje. Podjetje ima v žalogi vsakovrstne strojne dele in pnevmatike. Lastne prve izdelke razstavi podjetje v posebnem oddelku, paviljon E, št. 65, na ljubljanskem velesejmu, na kar občinstvo posebej opozarjamo. Izšel je tudi že novi zenik. Najtopleje pozdravljamo novo industrijsko podjetje, ki nas v tej stroki čamossvoja na našem narodno gospodarskem polju.

Produkcija surove svile leta 1920. Lyonska statistika nam daje o produkciji surove svile zanimive podatke. L. 1920 je zapadna Evropa (t. j. Francija, Italija in Španija) producirala 8.640.000 kg surove svile proti 2.090.000 kg leta 1919. Vzhodna Evropa, Orijent in centralna Azija je proizvajala 750.000kg, vzhodna Azija pa 14 milijonov, 810.000kg, skupaj torej 19 milijonov 200.000 kg.

Beradorjeva tvornica kovin se že delj časa pogaja z ameriškimi kapitalisti radi prodaje vseh tvornic. Tvornica je v polnem pogonu in ima samo za

Francijo naročila za okrog četrtil milijarde kron.

Morska voda kot surovina. V Norveški je osnovana družba »Denorske Saltvaerkere«, ki bo proizvajala iz morske vode letno okrog 100 ton magnezije.

Obrt.

Zadruga misarjev Ljubljana, Sped. Šiška, Viš in Meste naznanja, da se vrši meseca oktobra t. l. pomagalska preizkušnja v Ljubljani. Kraj in dan se naznani pismeno. Lastnoročne prošnje je poslati na zadrugo do 25. septembra t. l. Na kasnejše prijave se ne bo odražalo. — Načelnstvo.

Bankarstvo.

Deficit čehoslovaških državnih železnic. Deficit čehoslovaških državnih železnic znaša letos 2 milijona čehoslovaških kron.

Avstrijski minister financ v Londonu. Avstrijski minister financ Grimm je odpotoval v London, da doseže obljubljeno podporo iz takozvanega Relief-fonda.

Pedružnica Rumunske banke na Dunaju. Banque Chrissoveloni in Rumunska banka nameravata osnovati na Dunaju podružnico z delniško glavnico 500 milijonov avstrijskih kron.

Uvoz ruskega denarja in drugih plačilnih sredstev v Francijo je dovoljen. Naredba, na podlagi katere je bil uvoz denarja in drugih plačilnih sredstev v Francijo prepovedan, je s posebnim dekretom ukinjena.

Črna.

Češke takse na steklo. Po poročilu našega generalnega konzula v Pragi, se bo plačevalo na račun izvozne takse pri izvozu stekla iz Čehoslovaške en četrtni odstotek od fakturane vrednosti le ne luksuzno steklo, dočim se za ostale šipe ne plačuje nikakih izvoznih taks.

Carinski agio na Grškem. Carinski agio na Grškem je povišan od 45 odstotkov na 150 odstotkov predvojnega agia.

Promet.

Prometna konvencija z Rumunijo. Med predstavniki naše države in Rumunije so se vodila v Bukarešti pogajanja glede trgovske in prometne konvencije, v kateri je prišlo kočno do sporazuma. Sklenjeno je, da se uredi železniški promet z Rumunijo preko Banata in da se ojačuje poštne, telegrafске in telefonske službe. Kočno je predvidena tudi direktna zračna zveza med Beogradom in Bukarešto ter direktna zveza obeh prestolic z mednarodnimi brzovlaki.

Službeni jezik na poštah v Vojvodini. Minister za pošto in brzojav je izdal naredbo, v kateri konstatira, da se v zadnjem času množe pritožbe občanstva radi uradnikov, ki se ne poslužujejo v razgovoru s strankami državnega službenega jezika. Mogoča sta dva slučaja: da uradniki v resnici niso večji našega jezika, ali pa, da se ga namenoma ne poslužujejo. Ker je dolžnost vsakega uradnika, da je zmožen službenega jezika, je minister za pošto in brzojav odredil, da se mora opravljati vsa služba le na državnem jeziku.

Ruske železnice. Iz Rige javljajo, da imajo ruske železnice goriva le še za 39 dni na onih progah, kjer kurijo z drvmi, na onih progah pa, kjer kurijo lokomotive z nafto ali s premogom, le za 18 oziroma 6 dni. Komisariat za promet je valed tega moral odrediti znatno skrajšanje prometa.

Prva angleška ladja, ki pelje v Petrograd. Iz Marseille je odplula neka angleška ladja z 8000 tonami fižola v Petrograd. To je prva ladja po letu 1914, ki pelje direktno v petrogradsko luko.

Kmetijstvo.

Na državni kmetijski šoli na Grmu se prične novo šolsko leto 1921-22 dne 4. novembra t. l. Na zavodu je celoletna vinarska in sadjarska šola ter zimska splošna kmetijska šola (dva točaja čez zimske mesece). Prva je namenjena učencem vinorejskih in sadjarskih krajev, druga pa učencem živinorejskih in poljedelskih krajev. V šolo se sprejemajo prejetim kmetijski sinovi, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma na lastnem gospodarstvu. Oskrbovalnina znaša mesečno 175 dinarjev in se vplačuje vnaprej v dveh enakih polletnih obrokih. Učenci iz drugih pokrajin izven Slovenije plačajo šolnino letnih 125 dinarjev vnaprej. Sinovom

ubožnih posestnikov je oddati nekaj prostih in poluprostih mest. Prošnjam za sprejem je priložiti: domovnico, krstni list, zadnje šolsko izpričevalo, zdravniško izpričevalo o telesni in duševni sposobnosti, pravstveno izpričevalo izjavo staršev, oziroma varuhov o plačevanju stroškov šolanja; oni, ki prosijo v celoletni šoli za prosta mesta, imajo priložiti uradno potrjeno ubožno izpričevalo. Š 7 dinari kolkovano prošnjo je vložiti pri ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu najkasneje do 1. oktobra t. l. Vsa podrobnejša pojasnila daje ravnateljstvo drž. kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Iz naših organizacij.

Pritožba radi zaostankov na carinarnici. Zveza trg. grem. za Slovenijo se je radi velikih zastankov na carinarnici v Ljubljani pritožila narodnim poslancem in merodajnim mestom. Minister za socialno politiko dr. V. Kukovec je v tej zadevi interveniral pri finančnem ministru, ker je finančni minister obljubil, da bo poskrbel za od pomoč. — Ljubljana, dne 31. avg. 1921.

Dobava, prodaja.

Oprava vojaških vozni kuhinj in gorskih vozni kotlov v zabojih. Tehnična podjetja, mehanične delavnice, posamezni mojstri mehanične stroke itd., se pozivljajo, da si ogledajo nepravilne vojaške vozne kuhinje in gorske kotle v zabojih, katere hoče vojaška oblast dati popraviti. Ponudbe in cena za izvršenje popravil navedenega materiala naj se dostavi Komandi Dravske divizijske oblasti do 10. septembra tek. leta in sicer za ono število kuhinj in kotlov, kolikor poedino podjetje, mojstri itd. hočejo oziroma zamorejo prevzeti in popraviti, tako da bodo prevzeti predmeti popolnoma kompletirani in dobro upotrebni. Ponudbe je kolekovati z 2 dinarjen. Tak neispraven material leži:

1. pri vojnem skladišču voznih kuhinj okoli 450, prednjakov za vozne kuhinje 400, kotlov za vozne kuhinje 400, brdskih kotlov 350, zabojev za brdske kotle 150. V intendantskem skladišču voznih kuhinj 150, brdskih kotlov 1600. V artil. radionici voznih kuhinj 24, brdskih kotlov 1600. Pri trupi voznih kuhinj 17, brdskih kotlov 50. V Mariboru: pri trupi voznih kuhinj 17, brdskih kotlov 85. V Celju: pri trupi voznih kuhinj 23. Informacije daje divizijska intendatura.

Razno.

Posledice angleške rudarske stavke. Angleški listi poročajo, da so posledice rudarske stavke za premogovnike nepričakovano velike. Radi stavke je bilo mnogo tvornic in delavnic primoranih ustaviti obrat in odpustiti delavstvo. Večina teh podjetij sedaj sploh ne namerava obnoviti obrata. V premogokopih v okolici Durhama je ostalo okrog 20.000 oseb brez dela, ki žive le od državnih podpor. Tudi v drugih premogovnikih razmere niso boljše in posledice stavke še dolgo ne bodo izbrisane. Ker je poraba premoga manjša kot pred stavko, bo še več delavcev odpuščenih.

Tržna poročila.

Ljubljanski trg. Volovsko meso I. vrste 30 do 34 K, meso II. vrste 26 do 28 K. Centralna vnovčevalnica: meso II. vrste 22 do 24 K. Nova velika ljudska stojnica na Vodnjakov. trgu je pričela poslovati v sredo, dne 31. avgusta v velikem obsegu. Goveje meso se bo razprodalo po 20 do 23 K kg, telečje 18 K kg. Vsled suše bo domači pridelek masti še mnogo manjši kot lansko leto. Hrvatski

in srbski prašiči se plačujejo loko Ljubljana 39 K žive teže. Svinjsko meso na ljubljanskem trgu 40 do 42 K kg, slanina trebušna 54 K, riba in sal 58 K, mast 60 K. — Maksimalne cene sadja so sledeče: hruške I. vrste 16 K, II. 12 K, III. 8 K, češnje 12 K, jabolka 10 K, breskve 22 K, grozdje 24 K, krompir 3 krone, fižol v stroču 9 K, luščen 10 K, kislo zelje, novo 10 K, staro 4 K, glava zelja 5 do 8 K, čebula 5 K kg, luščen grah 11 K liter. Zelenjava v splošnem v ceni pada. Piške 50 do 60 K par. Jaje vsled izvoza zopet primanjkuje, 2.60 K komad.

Poročilo o trgovini s poljskimi pridelki. Na trgu še vedno ni zadostnih količin blaga, ker promet ne odgovarja zahtevam žetve. Cene pšenice so 1100 K, koruzi 885 do 890 K, ovsu 790 do 800 kron, po kvaliteti. Ječmen stane 850 do 950 K po kakovosti. Fižola ni. Moka nularica 16.80 K z vrečo.

Prazne nove in rabljene vreče (djakove) v vsaki množini najnižje pri **FR. SIRC, KRANJ.** Kupujem suhe gobe, fižol, br. njevo olje.

CIGARETNI PAPIR
žimnate in usnjate vezalke, čistilo (krema), ličilo, mast za usnje, pralno in toaletno milo, fine sveče; nadalje

KRTAČE

za obleko in likanje, ribanje brez in z korenino, konjske, mazalke, zobne, omela, motvoz (špaga), čevljarsko prejo,

TRŽAŠKE BIČEVNIKE

iz prave koprive, razne biče

NOGAVICE

ženske in moške, sukanec, „Mederc“, kvačanec.

ŽLICE

nože, vilice, pipce itd.

nudi po najnižjih cenah veletrgovina **OSVALD DOBEIC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9.**

ADRESAR

za Slovenijo 1921

se dobi v uredništvu, Sodna ulica 5, vezan za ceno K 320.— ter se priporoča p. n. i. teresentom, da ga sami pridejo iskat, ker si s tem prihranijo poštno stroške.

Medić, Rakovec & Zankl,

prej:
A. Zankl
si noi.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana.

D. z o. z.

Skladišče: Novisad.

Brzjavni: Meraki, Ljubljana.

Telefon: 64.

English varnishes:

Angleški laki:

COPAL VARNISH.

Kopalov lak za znotraj.

FINE COPAL VARNISH.

Fini kopalov lak za znotraj.

SUPERFINE COPAL BODY VARNISH.

Lak za kočije, najfin.

FINE COPAL CAR-RIAGE BODY VARNISH.

Lak za kočije, fini.

PALE FLATTING VARNISH SPRF.

Brusilni fini prep. lak.

PALE FLATTING VARNISH UNIVERSALE

Brusilni prepar. lak.

EXTERIOR COPAL VARNISH FINE.

Fini zračni lak.

EXTERIOR COPAL VARNISH SPRF.

Najfinejši zračni rap. lak

PALE SICCATIVE FLUID

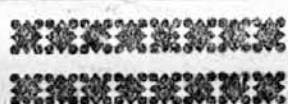
(Sikatif, svetel.

DARK SICCATIVE FLUID.

Sikatif, temen.

SPRF. WELLRIGHT VARNISH.

Lak za kočij-ske stalke, najfinejši.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost:

barve za obleke, vse vrste barv, suhe in olj-

nate, mavec (Gips),

mastene (Federweiss),

strojno olje, karbolinej,

steklarski in mizarski

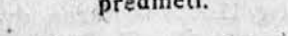
klej, pleskarski, slikar-

ski in mizarski čopiči,

kakor tudi drugi v to

stroko spadajoči

predmeti.

„MERAKL“.

Lak za pode.

„MERAKL“.

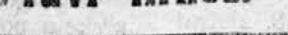
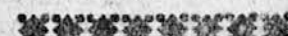
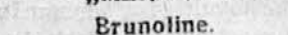
Linoleum lak za pode.

„MERAKL“.

Emajlni lak.

„MERAKL“.

Brunoline.

English varnishes:

Angleški laki:

JAPAN BLACK VARNISH.

Lak za gvozdje, japan.

FINE JAPAN BLACK VARNISH.

Fini črni japonski lak.

QUECK BLACK VARNISH

Japon. lak s slikativom.

ISOLATING BLACK VARNISH.

Izolirni lak.

LIQUID DRIERS PALE

Terebina svetla.

LIQUID DRIERS DEEP.

Terebina temna.

DAMAR VARNISH.

Damarov lak.

ENAMEL VARNISH WHITE.

Emajl beli.

ENAMEL VARNISH BLUE, RED, GREEN.

Emajl moder, rdeč,

zelen.

ENAMEL VARNISH WHITE.

Emajl beli, izredno fini.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

JFLAČIN & KO., Ljubljana

Tovarna zamaškov —
Tvornica čepova.

Telefon interurban štev. 7.

Na Ljubljanskem velikem sejmu
Paviljon E, oddelek številka 57.

SEMENA

vse vrste priporoča tvrdka

Josip Urbanič

LJUBLJANA, vls a vis hotel Union.

Kupuje tudi suhe gobe laneno
seme, in druge domače pridelke.

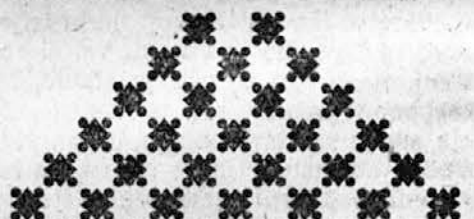
Lesene žeblice za čevlje

Izdeluje 140, 48—4

Tovarna lesenih žeblic

Ivan Seunig ml.

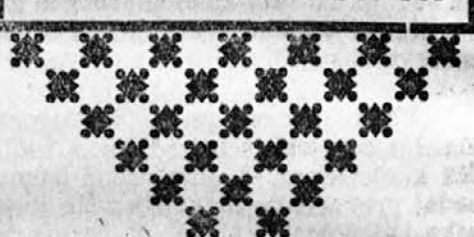
Tacen pod Šmarno goro pri Ljubljani.

**MANUFATURA IN
TEKSTILNO BLAGO
NA DEBELO IN DROBNO**

**K. WORSCHÉ
MARIBOR**

GOSPOSKA ULICA ŠT. 10.

Na debelo:

Kava,

čaj, kakao,

sardine, olje, vinski

kis, bohinijski in trapistov-

ski sir, salami, šunka in sla-

nina, ljutomersko stekle-

nično vino letnik 1917,

Rogaška

Slatina.

T. MENCINGER

Ljubljana, Resljeva cesta 3.

Hedžet & Koritnik — Ljubljana

Frančiškanska ulica 4

**MANUFAKTURNA
blagovnica na debelo**

PRODA SE

zaradi preureditve obrata popolnoma nov in nikoli rabljen

DIESELMOTOR na sirovo olje

(Präzisions-Hochdruck-Rohölmotor) stoječe sestave, na en cilinder, z normalno efektivno storilnostjo 40 konjskih sil (PH) in vso opremo.

ELEKTROMOTOR za veliko napetost

na vrtilni tok, za 3000 Volt, 50 konjskih sil, kompletan, fabrikat A. E. G. Union.

MOTOR NA SIROVO OLJE

25 konjskih sil (PH), rabljen pa v popolnoma dobrem in porabnem stanu. — Fabrikat Marswerke.

KRANJSKE TOVARNE

železne, kiježavniške in kovinske robe

„TITAN“ D. D. :: :: Kamnik pri Ljubljani.

Raznovrstno pohištvo nudi po jako ugodnih cenah, stara, po celi Sloveniji znana trdoka

IVAN DOGAN

LJUBLJANA,
DUNAJSKA C. 17,
(Medjatova hiša).

Detajlna prodaja izdelkov iz tovarne upognjenega pohištva I. Bahovec, nasl. Duplica.

Trgovina s klobuki in perilom
G. ČADEŽ,
Mestni trg.

Galanterija, pletenine
I. KORENČAN
Mestni trg št. 20 in reklamni paviljon
H — 263.

Papirna in galanterijska trgovina
IVAN GAJŠEK,
Sv. Petra cesta 2.

Modna trgovina
FRAN EGGER
Sv. Petra cesta 2.

Modna in športna trgovina
P. MAGDIČ
Šelenburgova ul. in Aleksandrova cesta
telef. št. 438.

plesterji in slikarji
JOSIP JUG,
Rimska cesta 16.

Vulkaniziranje gumij
PETER ŠKAFAR,
Rimska cesta št. 11.

Trgovina s poljskimi pridelki
PATERNOST & REMIC,
Rimska cesta 2.

Trgovina s železnino
ERJAYC & TURK
»pri zlati lopati«,
Valvazorjev trg 7.

Papir in galanterija
IVAN BAHOVEC,
Sv. Jakoba trg 7.

Trgovina z urami, zlatom in srebrom.
IVAN PAKIŽ,
Stari trg 20.

Špecerijska in delikatesna trgovina
J. FON,
Stari trg 6.

Konfekcijska trgovina za dame,
gospode, dečke in deklice
FRAN LUKIČ
Ljubljana, pred Škofijo 19.

A. SCHUMI

damska konfekcija
samo na debelo.

LJUBLJANA, Gradisce št. 8.

Ne pozabite ob priliki Ljubljanskega
velesojma obiskati trdoko

VASO PETRIČIČ

nasl. I. SAMEC

MESTNI TRG ŠT. 21.

veletrgovina galanterijskega in norim-
berškega blaga, šolskih potrebščin, su-
kanca, nogavic, igrač itd. itd.

J. KORENČAN

Galanterija, pletenine
MESTNI TRG ŠTEV. 20.
in razstavni paviljon H, šte. 263.

Josip Vidmar

tovarna dežnikov in solčnikov
Ljubljana pred Škofijo.

Velika zaloga dvokoles, otroških vozičkov,
šivalnih in različnih strojev,
pnevmatike in vsakovrstnih delov. F. Bajtel,
Ljubljana, Stari trg 28. Sprejemajo se v
popolno popravilo, za emailiranje z ognjem
in ponikljanje: dvokolesa, otroški vozički
šivalni in razni stroji in deli. Mehanična
delavnica: Karlovska cesta 4.

„TRIBUNA“ tovarna dvokoles in
otroških vozičkov,
LJUBLJANA, Karlovska cesta šte. 4, Zvonarska ulica št.

ANTON ŠINKOVEC

- mehanična vrvarna -
n terilnica, predilnica

KRANJ - GROSUPLJE
CENTRALA GROSUPLJE.

priporoča

svoje vrvarske izdelke
vsake vrste in množine.

Tovarna „PEKO“-čevljev PETER KOZINA & Co., Tržič

Pisarna, zaloga in prodaja
na debelo in drobno
Ljubljana, Breg 20

Izdeluje vsakovrstne čevlje za gospode, dame,
dečke, deklice in otroke iz boxa, ševro- in lak-
usnja ter drugega materiala.

Prvovrstna kvaliteta! =
Najmodernejše oblike!
Konkurenčne cene! =

Stolarna v Sodražici Slovenija

priporoča svoje izdelke,
kakor politirane gostil-
niške in kavarniške
stole, vrtno, zaklopne
stole, mize itd. Ceniki
na razpolago.

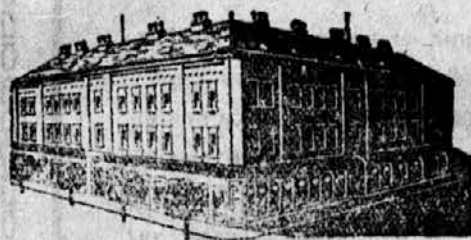
Ivan Jelačin

Ljubljana

Uvoz kolonijalne robe

Telefon interurban številka 7.

Na Ljubljanskem velikem sejmu
Paviljon H, oddelek številka 284a.

„MERKUR“

veletrgovina z manu-
: fakturo na debelo :

Maribor.

...

Priporočamo našo zalogo
prvovrstnih fabrikatov čehó-
slovaškega proizvoda vseh vrst
manufakturnega blaga po
dnevni konkurenčni ceni.

PRODA SE

KOMPLETNA MODERNA KA-
VARNIŠKA UPRAVA V KRANJU
PRI TISKARNI »SAVA« D. D.

KEMIČNA TOVARNA SHS

Moste pri Ljubljani

priporoča

aluminijev hidrat, aluminijev sulfat, glinozem, galun.

Telefon: 351. — Brzjavi: Kemična Moste — Ljubljana.

I. JUGOSLOV. TOVARNA GUMBOV V SLOV. BISTRICI

SPREJEMA NAROČILA TUDI V RAZSTAVLJALNICI.

IMPORT!

EXPORT!

PATERNOST & REMIC
LJUBLJANA, RIMSKA CESTA ŠTEVILKA 2.

TRGOVINA ŽITA, MOKE IN KRMIL TER JUŽNEGA
SADJA NA DEBELO!

ŠOLSKI ZVEZKI

za ljudske in srednje šole, na razpolago v vsaki
množini. Priznane najboljše lastni izdelki iz belega,
finega papirja.

UČITELJSKA TISKARNA, Ljubljana.

Frančiškanska ulica št. 6.

Zahtevajte cenik!

Najnižje cene!

Točna postrežba!

Ljubljanski veliki semenj, paviljon E, številka 4.

Papir na veliko

prodaja trdka

KASTELIC IN DRUG

v LJUBLJANI

Miklošičeva cesta številka 6/1.

(nasproti hotelu »Union«.)

ZDRUŽENE PAPIRNICI

VEVČE, GORIČANE IN MEDVODE

delniška družba

V LJUBLJANI

Telefon št. 1—67 (Ljubljana).

Brzjavni PAPIRNICA VEVČE.

t. č. centrala PAPIRNICA V VEVČAH. Pošta D. M. v
Polju pri Ljubljani. Postaja južne železnice ZALOG.

Papirnice v Vevčah, papirnica — tvornica celu-
loze in lesovine v Goričanih in tvornica lesovine
v Medvodah.

Mesečno proizvodnja 100 vagonov raznih vrst papirja: Papir iz
tkanine, brezlesni pisarni, pisarniški, tiskovni in konceptni papir,
Strojepisni, bankpost, karton in risalni papir. Brezlesni dokumentni
koncept — meliran, nebeljeni konceptni papir; srednjefini pisalni
in tiskovni papir, karton za dopisnice. Brzjavni svitki in papir
za naustnike (stročnice). — Navadni tiskovni kular in papir za
lepake v vseh barvah. Rotacijski — tiskovni — papir. Ovojni
papir iz čiste celuloze in navadni ovojni papir.

Lastni razstavljeni paviljon na
»LJUBLJANSKEM VELIKEM SEMNJU«
3. — 12. septembra 1921.

OTROCI, EVO
BIZ JAKOVH
KEKSOV!

NAJFINEJŠI IZDELKI TVORNICE KEKSOV,
PREPEČENCEV, VAFELINOV IN SLAŠČIC.

V. BIZJAK & DRUG

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA,

Prvovrstne

„PFAFF“ ŠIVALNE STROJE

za rodbinsko obrt in industrijo

„PUCH“ „WAFFENRAD“

kolesa, plašče in cevi ter vse v
to stroko spadajoče predmete
priporoča

IGN. VOK

LJUBLJANA, Sodna ulica št. 7.

podružnica:

NOVOMESTO, Glavni trg št. 73.

Razstavljeni paviljon H, št. 282.

Uvoz in prodaja raznovrstnega inozem-
skega manufakturnega blaga.

A. & E. SKABERNE

Posebni oddelek za pletenine, trikotažo
in perilo.